

STANDARD UČITELE

Učitel a jeho okolí

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Učitel a jeho okolí

Rozvoj školy, klima školy, spolupráce s kolegy, s rodiči a sociálními partnery.

Učitel vnímá své povinnosti ve vztahu ke svému okolí. Je aktivním členem školního společenství. Spolupodílí se na rozvoji školy a zkvalitňování vzdělávání v ní. Přispívá k vytváření pozitivního klimatu školy, je si vědom toho, že je nositelem kultury školy. Vnímá spolupráci s rodiči žáků jako jednu ze základních podmínek pro výsledky učení žáků. Aktivně vyhledává příležitosti pro spolupráci s rodiči, odborníky a dalšími partnery školy s cílem zvýšení kvality učení žáků.

CHARAKTERISTIKA KARIÉRNÍHO STUPNĚ

01

Začínající učitel

Úroveň kvality – počáteční připravenost

Výsledky práce – plní svůj rozvojový plán pro adaptační období

Rozsah působení – práce s žáky s podporou

02

Samostatný učitel

Úroveň kvality – velmi dobrá

Výsledky práce – velmi dobré

Rozsah působení – aktivní samostatná práce s žáky

03

Vynikající učitel, pedagogický lídr školy

Úroveň kvality – vysoká

Výsledky práce – vynikající

Rozsah působení – podpora růstu kvality ve škole

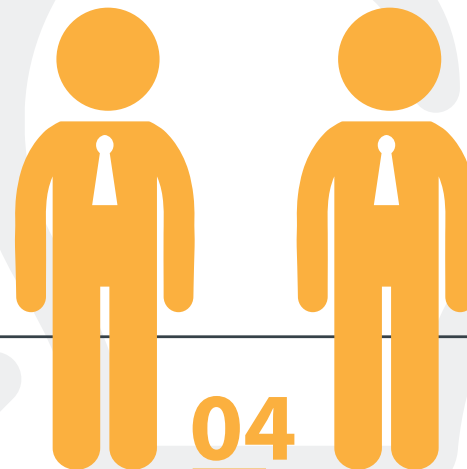
04

Vynikající učitel, lídr školského systému

Úroveň kvality – vysoká

Výsledky práce – vynikající

Rozsah působení – podpora rozvoje kvality školského systému

OČEKÁVANÉ PROFESNÍ KOMPETENCE UČITELE

3.1 Sdílení a spolupráce

Učitel přispívá k vytváření pozitivního sociálního klimatu školy, založeného na vzájemném respektu, sdílení společných profesních hodnot a spolupráci. Dodržuje pravidla profesní etiky.

3.2 Komunikace s rodiči

Učitel poskytuje rodičům vhodným způsobem všechny potřebné informace o procesu i výsledcích žákova učení a výchovy. Spolupracuje s nimi na partnerské rovině s cílem společně hledat cesty k rozvoji dítěte. Usiluje o zapojení rodičů žáků do života školy.

3.3 Komunikace se sociálními partnery

Učitel komunikuje s partnery školy a účelně s nimi spolupracuje.

3.1 SDÍLENÍ A SPOLUPRÁCE

Učitel přispívá k vytváření pozitivního sociálního klimatu školy, založeného na vzájemném respektu, sdílení společných profesních hodnot a spolupráci. Dodržuje pravidla profesní etiky.

3.1.1 Postavení ve škole

3.1.1-I

Vnímá úkoly stojící před začínajícím učitelem. Je připraven účinně spolupracovat se svým uvádějícím učitelem a vedením školy.

3.1.1-II

Je aktivním **členem týmu své školy**. Vnímá hierarchii uvnitř školního společenství, zná interní pravidla své školy a jedná v souladu s nimi.

3.1.1-III

Je odbornou i morální autoritou ve své škole. Podílí se na formování pravidel upravujících vztahy mezi učiteli.

3.1.1-IV

V odbornou i morální autoritou přesahující rámec školy.

3.1.2 Spolupráce s kolegy

3.1.2-I

Má dílčí zkušenosti v práci v kolektivu školy. Je připraven naslouchat a učit se.

3.1.2-II

Spolupracuje aktivně a účelně se svými kolegy. Zaujímá v pracovních týmech potřebné role.

3.1.2-III

Rozpoznává příležitosti vhodné pro spolupráci s kolegy. Společně s nimi rozvíjí efektivní postupy směřující k naplnění cílů školy. Motivuje ostatní ke zdokonalování. Jeho strategie a nápady vyvolávají zájem ostatních.

3.1.2-IV

V dalších školách vede „školení pro sborovny“, provádí výcvik teambuildingu.

3.1.3 Řešení problémů

3.1.3-I

Je připraven na zapojení se do věcných diskusí s kolegy, zvládá základní komunikační techniky.

3.1.3-II

Dodržuje pravidla profesní etiky. Jedná asertivně a konstruktivně, spory a konfrontace nevyhledává. **Nevyhýbá se řešení nepříjemných problémů** a nepřenáší rozhodnutí v těchto věcech na kolegy.

3.1.3-III

Přispívá k řešení interpersonálních problémů ve škole. Ve sporech uvnitř školy plní úlohu přirozené autority. V případě potřeby plní úlohu mediátora.

3.1.3-IV

Dlouhodobě se věnuje problematice interpersonálních vztahů ve školách a je schopen provádět v této oblasti intervence.

3.2 KOMUNIKACE S RODIČI

Učitel poskytuje rodičům vhodným způsobem všechny potřebné informace o procesu i výsledcích žákova učení a výchovy. Spolupracuje s nimi na partnerské rovině s cílem společně hledat cesty k rozvoji dítěte. Usiluje o zapojení rodičů žáků do života školy.

3.2.1 Jednání s rodiči

3.2.1-I

V kontaktu s rodiči má základní zkušenosti, je si vědom důležitosti komunikace s nimi.

3.2.1-II

Vnímá svou odpovědnost **za jednání s rodiči žáků**, na jednání s nimi se zodpovědně připravuje. Seznamuje rodiče s jejich právy a možnostmi participace na životě školy a třídy uvedenými v ŠVP, motivuje a podporuje je v této aktivitě. Se zákonnými zástupci žáků komunikuje partnersky na základě vzájemné úcty, respektu a sdílené odpovědnosti za rozvoj žáků.

3.2.1-III

Je oporou svým kolegům při jednáních, v nichž se řeší podněty rodičů v oblasti obsahu a metod výuky, případně dohlíží na realizaci závěrů přijatých na těchto jednáních. Spolupracuje s orgány, které jsou pro spolupráci s rodiči ve škole zřízeny.

3.2.1-IV

Aktivně se podílí na činnosti občanských iniciativ působících v oblasti vzdělávání a výchovy a šíří příklady dobré praxe. Má při tom na zřeteli rozvoj vztahů mezi partnery participujícími na výchově a vzdělávání dětí a růst kvality vzdělávání.

3.2.2 Sdílení poznatků o dítěti

3.2.2-I

Má dostatečné teoretické znalosti k tomu, aby byl schopen rodičům vysvětlit své poznatky o jejich dítěti.

3.2.2-II

Hovoří otevřeně s rodiči o výchově a vzdělávání jejich dítěte. Aktivně se snaží navazovat komunikaci i tam, kde o to není ze strany rodiny zájem. V komunikaci s rodiči není ovlivněn žádnými předsudky. Je schopen identifikovat podněty, které přesahují rámec ŠVP či jeho kompetence, a je připraven pomoci řešit je na odpovídající úrovni. Je schopen srozumitelně rodičům vysvětlit své poznatky o schopnostech jejich dítěte, které napomáhají k dosažení očekávaných výsledků, i o překážkách komplikujících jejich dosažení. Do řešení problémových situací zapojuje příslušného odborného pracovníka.

3.2.2-III

Ve vztahu ke svým kolegům plní úlohu konzultanta jak při přípravě jednání s rodiči o výchově a vzdělávání žáka, tak v jeho průběhu. Podílí se na řešení problémů ve vztazích učitel - rodič.

3.2.2-IV

Tématu spolupráce rodiny a školy se věnuje dlouhodobě v teoretické i praktické rovině. V této oblasti publikuje, přednáší a pracuje jako lektor.

3.2.3 Spolupráce při hodnocení

3.2.3-I

Zná principy hodnocení a klasifikace a je připraven diskutovat s rodiči o jejich využívání v hodnocení jejich dětí.

3.2.3-II

Umí vysvětlit zákonným zástupcům principy hodnocení žáků v pojetí ŠVP své školy. **Vysvětluje rodičům žáků své pojetí výuky a výchovy, používaných metod hodnocení a klasifikace** a zasvěceně o něm s nimi diskutuje. Spolupracuje s nimi na individualizaci hodnocení jejich dítěte v případě žáků se ŠVP. Postupuje tak, aby podněty rodičů k hodnocení jejich dítěte byly v případě nesouladu s pravidly nastavenými v ŠVP adekvátně vyřešeny.

3.2.3-III

Má přehled o individuálních odlišnostech v pojetí výuky, výchovy a hodnocení svých kolegů. Je schopen posoudit, zda jimi zvolený přístup k výuce je v souladu s ŠVP. Ve škole je v pozici, v níž umí případný nesoulad s pravidly nastavenými v ŠVP řešit tak, aby podněty vnašené rodiči k hodnocení jejich dítěte byly adekvátně vyřešeny.

3.2.3-IV

Vnímá problematiku vztahů rodiny a školy v širokém kontextu, podílí se na pedagogickém výzkumu v této oblasti.

3.2.4 Podněty rodičů

3.2.4-I

Je teoreticky vybaven k tomu, aby analyzoval informace získané z rozhovorů s rodiči svých žáků.

3.2.4-II

Komunikuje s rodiči a **přenáší podněty** kompetentním pracovníkům školy k jejich řešení.

3.2.4-III

Podílí se na vyhodnocování podnětů rodičů k dění ve škole, na realizaci dohodnutých opatření a odpovídá za splnění dílčích úkolů.

3.2.4-IV

Využívá v praxi své znalosti získané v rámci studia různých vědních oborů a spojuje je při své vědecké a výzkumné činnosti, jejich výsledky přispívají k posunutí aktuálního vnímání vztahů rodina – škola pro zvyšování kvality vzdělávání.

3.2.5 Sdílení relevantních zdrojů

3.2.5-I

Má velmi dobré znalosti o webových zdrojích zabývajících se školstvím. Čerpá z nich informace využitelné pro rodiče žáků.

3.2.5-II

Pracuje s informacemi, které mají k dispozici rodiče na webech věnujících se problematice vzdělávání a výchovy. Dokáže posoudit jejich obsah. **Sdílí s rodiči relevantní zdroje.** Vnímá jejich přínos pro rozvoj spolupráce mezi školou a rodinou. Vnímá hranice a rizika.

3.2.5-III

Má přehled o občanských sdruženích či obdobných organizacích, které se v ČR otázkami vzdělávání zabývají. Monitoruje jejich obsah, vyhodnocuje jeho informační přínos. Zásadní informace zprostředkovává kolegům. Je aktivní v kontaktu s představiteli těchto občanských iniciativ.

3.2.5-IV

Aktivně se podílí na činnosti občanských iniciativ působících v oblasti vzdělávání. Má při tom na zřeteli zejména rozvoj vztahů mezi partnery participujícími na výchově a vzdělávání dětí a růst kvality vzdělávání.

3.2.6 Spolupráce v individualizaci vzdělávací cesty

3.2.6-I

Má dostatečný přehled o organizacích, které se zabývají problematikou dětí a mládeže z různých hledisek - PPP, OSPOD, PCR... Zná jejich poslání a dokáže rozlišit, jaký problém spadá do jejich působnosti.

3.2.6-II

Realizuje konkrétní kroky v oblasti spolupráce s rodiči zacílené na **individualizaci cesty k rozvoji** osobnosti žáka. Má přehled o spolupracujících organizacích, které mohou ovlivňovat možnosti vzdělávání konkrétního žáka, případně zamezit ohrožení jeho mravního vývoje (školská poradenská zařízení, OSPOD, Policie ČR). Spoluprací s nimi realizuje prostřednictvím výchovného poradce, metodika prevence, případně jiných členů školního poradenského pracoviště.

3.2.6-III

Ve škole je odpovědný za udržování kontaktů školy s institucemi dohlížejícími na dodržování práv dítěte. Přenáší potřebné informace k orgánům „sdružení rodičů“.

3.2.6-IV

V roli odborného poradce spolupracuje na řešení projektů organizací, jejichž předmětem činnosti je péče o práva dítěte.

3.3 KOMUNIKACE SE SOCIÁLNÍMI PARTNERY

Učitel komunikuje s partnery školy a účelně s nimi spolupracuje.

3.3.1 Zahraniční partneři školy

3.3.1-I

Má zkušenosti ze zahraničních stáží absolvovaných v průběhu studia.

3.3.1-II

Mezinárodní spolupráci školy vnímá v kontextu ŠVP své školy. Vnímá přínosy mezinárodních aktivit pro rozvoj žáků. Podílí se na rozvoji **mezinárodních aktivit** školy pod vedením koordinátorů aktivit.

3.3.1-III

Díky svým zkušenostem v oblasti spolupráce se zahraničními partnery své školy koordinuje její mezinárodní aktivity. Dlouhodobě se podílí na mezinárodních projektech školy.

3.3.1-IV

Pracuje v řídicích orgánech mezinárodních vzdělávacích programů.

3.3.2 Spolupráce se školami

3.3.2-I

Díky zkušenostem z průběžných pedagogických praxí absolvovaných během studia je připraven vyhledávat možnosti spolupráce mezi školami různých typů.

3.3.2-II

Má základní přehled o školách v okolí. Zná jejich silné stránky. Udržuje kontakty s kolegy z těchto škol. Podílí se na realizaci aktivit v oblasti **spolupráce své školy s dalšími školami**.

3.3.2-III

Koordinuje aktivity své školy v oblasti spolupráce s dalšími školami.

3.3.2-IV

Aktivně pracuje v profesních asociacích zacílených na spolupráci mezi různými druhy a typy škol včetně škol vysokých.

3.3.3 Spolupráce se zaměstnavateli

3.3.3-I

Má důležitější představu o souvislostech cílů vzdělávání se zájmy a potřebami zaměstnavatelů a hospodářských partnerů.

3.3.3-II

Podílí se na **spolupráci své školy se zaměstnavateli, hospodářskými a sociálními partnery**. Ví, se kterými významnými zaměstnavateli jeho škola spolupracuje a jaké oblasti se spolupráce týká. Pro zkvalitnění výuky a výchovy využívá zkušeností dobré praxe a výzkumu získaných v průběhu spolupráce se školami v regionu.

3.3.3-III

Ve škole koordinuje spolupráci se zaměstnavateli, hospodářskými a sociálními partnery. Zajišťuje a koordinuje praxe žáků v tuzemsku či v zahraničí, odpovídá za jejich průběh a výsledek.

3.3.3-IV

Podílí se na práci orgánů, které řeší vztahy škol a zaměstnavatelů, hospodářských a sociálních partnerů.

3.3.4 Profesní asociace

3.3.4-I

Má potřebné poznatky o sdruženích a asociacích učitelů stejné aprobace. Vnímá je jako důležitý zdroj informací i jako vhodnou platformu pro výměnu zkušeností a osobní rozvoj.

3.3.4-II

Sleduje dění v **profesních asociacích**, je jejich aktivním členem. Účastní se akcí pořádaných asociacemi a poznatky z nich přenáší do výuky svého předmětu.

3.3.4-III

Je členem vedení, výborů či komisí profesních asociací na regionální úrovni.

3.3.4-IV

Je členem vedení, výborů či komisí profesních asociací na republikové či mezinárodní úrovni. Je přispěvatelem odborných tiskovin vydávaných profesním sdružením.

3.3.5 Projekty propojující školu a její partnery

3.3.5-I

Má základní informace o možnostech účasti v projektech, které jsou cíleny na propojení školy a jejich relevantních partnerů.

3.3.5-II

Je zapojen do **tvorby a realizace projektů** zaměřených na spolupráci s partnery školy.

3.3.5-III

Koordinuje tvorbu a realizaci projektů školy, případně zapojuje další školy, hospodářské a sociální partnery.

3.3.5-IV

Koordinuje tvorbu a realizaci projektů regionálního či národního významu směřujících k propojení škol, zaměstnavatelů a ostatních sociálních partnerů.

3.3.6 Věda, výzkum, vysoké a střední školy

3.3.6-I

Disponuje důležitými znalostmi využitelnými pro spolupráci své školy s vysokými, resp. středními školami.

3.3.6-II

Udržuje kontakty se školou, na které absolvoval pregraduální přípravu. **Sdílí s ní informace o své praxi**, získává a využívá podněty pro zlepšení své práce.

3.3.6-III

Je garantem přenosu zkušeností z praxe a výzkumu pro využití ve škole. Odpovídá za rozvoj spolupráce s vysokými školami, plánuje a vyhodnocuje aktivity v této oblasti. Má zkušenosti s působením v pozici učitele vedoucího pedagogické praxe studentů vysokých škol vzdělávajících učitele.

3.3.6-IV

Je garantem přenosu zkušeností z praxe a výzkumu pro pedagogickou veřejnost.

3.3.7 Prezentace školy

3.3.7-I

Orientuje se v technikách využitelných pro prezentaci činnosti školy.

3.3.7-II

Šíří dobré jméno své školy. Podílí se na aktivitách, kterými **škola prezentuje svoji činnost**. Přispívá svými články k prezentaci na webu školy, v tisku či jiných médiích.

3.3.7-III

Koordinuje aktivity školy v oblasti prezentace její činnosti a výsledků.

3.3.7-IV

Publikuje v médiích celorepublikového či regionálního rozsahu příspěvky, které se věnují problematice školství.

3.3.8 Školská poradenská zařízení

3.3.8-I

Má potřebné znalosti o poradenských pracovištích a oblastech jejich činnosti.

3.3.8-II

Spolupracuje v případě potřeby se školskými poradenskými zařízeními, ví, na které ŠPZ se má v případě konkrétního žáka obrátit, spolupracuje s poradenským pracovníkem na úpravě vzdělávacích podmínek konkrétního žáka.

3.3.8-III

Koordinuje spolupráci školy se školskými poradenskými zařízeními.

3.3.8-IV

Aktivně se angažuje (lektorsky, publikačně) v oblasti inkluzivního vzdělávání.

Dokument Standard učitele používá jednotný termín „žáci“. V případě mateřských škol je tím myšleno „děti“, v případě VOŠ je míněno „studenti“. Termínem „rodič“ je míněn kromě rodiče i zákonný zástupce. Pojmy zahrnují muže a stejně tak i ženy bez rozdílů. Standard učitele obsahuje tyto části: Profesní etika, Učitel a jeho profesní Já, Učitel a jeho žáci, Učitel a jeho okolí.

Kariérní systém učitelů byl vytvořen v rámci IPn Kariérní systém (reg. č. CZ.1.07/4.1.00/33.0002), který byl realizován od 15. 3. 2012 do 31. 3. 2015. Dílčí výstupy projektu byly pilotovány. Více informací naleznete na www.nidv.cz a www.karieraucitelu.cz.

